

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός γνωμοδότησης: 41/2016

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α')

Συνεδρίαση της 24^{ης} Φεβρουαρίου 2016

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Ελένη Πασαμιχάλη, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Ευσταθία Τσαούση, Γεώργιος Βαμβακίδης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Γεώργιος Βαμβακίδης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ'αριθ.πρωτ.Δ.ΕΙΣΠΡ.Β.1005895 ΕΞ 2016/14.01.2016 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης, Διεύθυνση Εισπράξεων, Τμήμα Β'.

Ερώτημα: Ερωτάται, ενόψει του διδόμενου ιστορικού και λαμβάνοντας υπόψη ότι η παράγραφος 2 του άρθρου 31 του Κ.Ε.Δ.Ε., όπως σήμερα ισχύει,¹ θεσπίστηκε μετά την έκδοση της υπ'αριθμ.384/2013 γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Τμήμα Α'), εάν: α) με την καταβολή των αναδρομικών αποδοχών σε τραπεζικό λογαριασμό, το πιστωτικό ίδρυμα εις χείρας του οποίου επιβλήθηκε η κατάσχεση, υποχρεούται να αναγάγει το σύνολο του ποσού σε μηνιαία καταβολή και να εφαρμόσει την προστατευτική ρήτρα περί μηνιαίας καταβαλλόμενης σύνταξης σε ό,τι αφορά το ακατάσχετο αυτής, κατά τις διατάξεις του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ,

¹ που ορίζει το ακατάσχετο των καταθέσεων ατομικού ή κοινού λογαριασμού σε πιστωτικά ιδρύματα μέχρι του ποσού των 1.250 ευρώ για κάθε φυσικό πρόσωπο και σε ένα μόνο πιστωτικό ίδρυμα

όπως κρίθηκε με την ανωτέρω γνωμοδότηση, ή αν η διάταξη της παραγράφου 2 του ανωτέρω άρθρου αποκλείει την εφαρμογή εκ μέρους του πιστωτικού ιδρύματος του γενικού ακατάσχετου μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων που ορίζεται στην παράγραφο 1 του αυτού ως άνω άρθρου, ενόψει των οριζομένων στην παράγραφο 2 τούτου περί μη εφαρμογής κάθε άλλης διάταξης που ρυθμίζει αντίθετα προς τις διατάξεις της εν λόγω παραγράφου επί των επιβαλλόμενων στα χέρια των ιδρυμάτων κατασχέσεων και β) σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, ως προς την υποχρέωση του πιστωτικού ιδρύματος να εφαρμόσει την παράγραφο 1 του ανωτέρω άρθρου να αναγάγει το σύνολο του ποσού σε μηνιαία καταβολή, για πόσο χρονικό διάστημα θα ισχύσει το ακατάσχετο του κατατεθέντος ποσού, με δεδομένο ότι, αφενός μεν στην αιτιολογική έκθεση επί της περ. 4 της παρ. Α του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014 ρητά αναφέρεται ότι δεν έχει εφαρμογή η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 982 του ΚΠολΔ, αφετέρου δε ο οφειλέτης του Δημοσίου δύναται να αφήσει τα εν λόγω «ακατάσχετα» ποσά στον τραπεζικό λογαριασμό για ανάληψη στο απώτερο μέλλον ή αδυνατεί να τα αναλάβει μετά την επιβολή των capital controls .-

 Επί των ανωτέρω ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδότησε, ως εξής:

Ιστορικό

Από όσα εκτίθενται στο πιο πάνω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με αφορμή ερωτήματα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε (εφεξής ΕΤΕ) προς τις Υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης για το αν πρέπει να αποδοθούν στο Δημόσιο ή να αποδεσμευθούν ποσά που δεσμεύτηκαν βάσει κατασχέσεων εις χείρας της, προερχόμενα από αναδρομικές συντάξεις, τέθηκαν οι ακόλουθες δύο (2) περιπτώσεις.

2. Περίπτωση 1^η. Όπως προκύπτει από το υπ'αριθμ.πρωτ.10057/1826/18.8.2015 έγγραφο της ΕΤΕ, η Δ.Ο.Υ. Τρίπολης επέβαλε κατάσχεση εις χείρας της (ΕΤΕ) ως τρίτης, για οφειλές του οφειλέτη του Δημοσίου Τ.Κ., με το υπ'αριθμ. πρωτ.35348/ 15074/23.7.2014 κατασχετήριο έγγραφο, που της επιδόθηκε στις 29.07.2014. Η Τράπεζα με την εμπρόθεσμη δήλωσή της, απάντησε ότι ο ως άνω

οφειλέτης του Δημοσίου διατηρεί λογαριασμό, το υπόλοιπο του οποίου δεν εξοφλεί την απαίτηση του Δημοσίου, απέδωσε στη Δ.Ο.Υ. το ποσό που υπήρχε κατά το χρόνο επιβολής της κατάσχεσης και δέσμευσε το λογαριασμό για το μέλλον. Στις 28.8.2014 ο οφειλέτης δήλωσε τον συγκεκριμένο λογαριασμό ως ακατάσχετο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ (όπως αυτή προστέθηκε με την περ. 4 της παρ. Α του άρθρου τρίτου ν. 4254/2014) και την ΠΟΛ 109/2014. Στις 26.6.2015 πιστώθηκε στον δεσμευθέντα λογαριασμό ποσό 10.994,55 ευρώ, προερχόμενο από αναδρομικές συντάξεις, το οποίο αναγόμενο σε μηνιαία βάση είναι μικρότερο των 1.500 ευρώ. Κατόπιν γνωμάτευσης της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών της ΕΤΕ, απέδωσαν στον φορολογούμενο τα $\frac{3}{4}$ αυτού, παρακρατώντας προς απόδοση στο Δημόσιο το υπόλοιπο $\frac{1}{4}$ αυτού.

3. Περίπτωση 2^η. Όπως προκύπτει από το υπ'αριθμ.πρωτ.31285/28.7.2015 έγγραφο της Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Πειραιά όσο και από το υπ'αριθμ.πρωτ.104452/22.7.2015 έγγραφο της ΕΤΕ, η ανωτέρω Δ.Ο.Υ. επέβαλε κατάσχεση εις χείρας της (ΕΤΕ) ως τρίτης, για οφειλές του οφειλέτη του Δημοσίου Β.Γ., με το υπ'αριθμ.πρωτ.45337/13799/29.10.2014 κατασχετήριο έγγραφο, που της επιδόθηκε στις 04.11.2014. Η Τράπεζα με την εμπρόθεσμη δήλωσή της, απάντησε ότι ο ως άνω οφειλέτης του Δημοσίου διατηρεί λογαριασμό, με μηδενικό υπόλοιπο και δέσμευσε το λογαριασμό για το μέλλον. Στις 18.11.2014 ο οφειλέτης δήλωσε τον συγκεκριμένο λογαριασμό ως ακατάσχετο, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 31 παρ. 2 του ΚΕΔΕ. Στις 01.07.2015 πιστώθηκε στον δεσμευθέντα λογαριασμό ποσό 13.608,32 ευρώ και την 02.07.2015 άλλο ποσό 13.608,32 ευρώ, προερχόμενα αμφότερα από αναδρομικές συντάξεις αναπηρίας, η οποία σύνταξη, αναγόμενη σε μηνιαία βάση, είναι μικρότερη των 1.500 ευρώ. Κατόπιν γνωμάτευσης της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών της ΕΤΕ, απέδωσαν στον φορολογούμενο τα $\frac{3}{4}$ αυτού, παρακρατώντας προς απόδοση στο Ελ. Δημόσιο το υπόλοιπο $\frac{1}{4}$ αυτού.

4. Στη συνέχεια, παρατίθενται οι διατάξεις του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, όπως τούτο ισχύει σήμερα, δηλ. τόσο κατά το σκέλος των εξαιρέσεων της κατασχεσεως εις χείρας τρίτων που ρυθμίζεται από την παράγραφο 1 τούτου, όπως η πέμπτη (ε') περίπτωση αυτής ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την περίπτωση 8α της

υποπαραγράφου Δ1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, όσο και του ακατάσχετου ορίου των τραπεζικών καταθέσεων που θεσπίστηκε αρχικά στο ύψος των 1.500 ευρώ μηνιαίως, για κάθε φυσικό πρόσωπο και σε ένα μόνο πιστωτικό ίδρυμα, με την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου (31), το οποίο προστέθηκε με την υποπαραγράφο 4 της παραγράφου Α του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014 και εν συνεχεία αναπροσαρμόστηκε στο ποσό των 1.250 ευρώ, με την περίπτωση 8β της υποπαραγράφου Δ1 του άρθρου 2 ν. 4336/2015.

5. Ακολούθως, εκτίθενται τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση επί της περ. 4 της παραγράφου Α του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014, με την οποία προστέθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, σύμφωνα με τα οποία *«... Είναι αυτονόητο ότι, μετά την ισχύ της προτεινόμενης ρύθμισης, η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 982 του ΚΠολΔ δεν μπορεί να έχει εφαρμογή στις κατά ΚΕΔΕ κατασχέσεις στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, αφού, αφενός μεν η παρούσα ρύθμιση είναι ειδικότερη εκείνης και την αποκλείει, αφετέρου δε διότι η παρούσα ρύθμιση παρέχει μεγαλύτερη και διαρκή προστασία στον οφειλέτη, μέχρι του προτεινόμενου ορίου, και όχι χρονικά περιορισμένη, όπως στην περίπτωση του άρθρου 982 ΚΠολΔ. ...»*.

6. Περαιτέρω, τίθεται υπόψη και η υπ'αρ.384/2013 Γνωμοδότηση του Α' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που έγινε δεκτή από το Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, με την οποία έγινε δεκτό ότι η αναδρομική καταβολή αποδοχών σε τραπεζικό λογαριασμό πρέπει να αναχθεί σε ποσό μηνιαίας καταβολής, προκειμένου να εφαρμοστεί η προστατευτική ρήτρα περί μηνιαίως καταβαλλόμενου μισθού, σύνταξης ή βοηθήματος ως προς το ακατάσχετο αυτού.

7. Κατόπιν τούτων, αφού επισημαίνεται ότι υπάρχει και πλήθος άλλων περιπτώσεων που είναι όμοιες προς τις πιο πάνω δύο συγκεκριμένα εκτεθείσες, ετέθησαν τα ως άνω ερωτήματα:

Νομοθετικό πλαίσιο

8. Στα άρθρα 9, 30 (παρ. 1, 3), 30^Α, 31, 32 (παρ. 1) και 33 του ΚΕΔΕ (ν.δ. 356/1974 – Α' 90) ορίζεται ότι:

Άρθρο 9² «Τα αναγκαστικά μέτρα που εφαρμόζονται για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων είναι τα εξής: 1) Κατάσχεση κινητών είτε στα χέρια του οφειλέτη είτε κινητών και απαιτήσεων του εν γένει στα χέρια τρίτου. 2) ...»

Άρθρο 30 «1. Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτων των εις χείρας αυτών ευρισκομένων χρημάτων, καρπών και άλλων κινητών πραγμάτων του οφειλέτου του Δημοσίου ή των οφειλομένων εν γένει προς αυτό, ενεργείται υπό του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου δια κατασχετηρίου εγγράφου μη κοινοποιουμένου εις τον οφειλέτην, ... 2. ... 3. Από της ημέρας κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου εις τον τρίτον δεν δύναται να αποδώση προς τον οφειλέτη του Δημοσίου τα κατασχεθέντα χρήματα ή πράγματα ουδέ δύναται να συμψηφίση προς ανταπαιτήσεις του μεταγενεστέρας της κατασχέσεως, της κατασχέσεως επιφερούσης τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικά εκχωρήσεως. 4.».

Άρθρο 30Α³ «Ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, το κατασχετήριο έγγραφο κοινοποιείται στο κεντρικό κατάστημα ή σε οποιοδήποτε υποκατάστημα αυτών και μπορεί να περιέχει πολλούς οφειλέτες του Δημοσίου. Στο κατασχετήριο αυτό έγγραφο επισυνάπτεται για κάθε οφειλέτη πίνακας στον οποίο αναφέρεται το είδος και το ποσό κάθε οφειλής, ως και ο αριθμός και η χρονολογία βεβαίωσής της. Η δήλωση του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32, γίνεται κοινή για όλους τους οφειλέτες του κατασχετηρίου εγγράφου και συνοδεύεται απαραίτητα από παραστατικά κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού του κάθε οφειλέτη για διάστημα τουλάχιστον πέντε (5) ημερών πριν την ημερομηνία επίδοσης του κατασχετηρίου εγγράφου και μιας ημέρας μετά από αυτήν, άλλως θεωρείται ότι δεν υποβλήθηκε ποτέ δήλωση. Η απόδοση των ποσών στην υπηρεσία που επέβαλε την κατάσχεση γίνεται υποχρεωτικά εντός δέκα (10) ημερών από την υποβολή της δήλωσης του πιστωτικού ιδρύματος. Οι διατάξεις των άρθρων 87 και 88 του ν.δ. 17.7./13.8.1923 (ΦΕΚ 224 Α') δεν εφαρμόζονται. Για την ανωτέρω διαδικασία δεν καταβάλλονται έξοδα. ...».

² όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 ν. 3888/2010 (Α' 175)

³ όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 67 του ν. 3842/2010 (Α' 58)

Άρθρο 31^{4,5} «1. Εξαιρούνται της κατασχέσεως εις χείρας τρίτων: α) ... ε) Οι απαιτήσεις από μισθούς, συντάξεις και κάθε είδους ασφαλιστικά βοηθήματα που καταβάλλονται περιοδικά, εφόσον το ποσό αυτών μηνιαίως είναι μικρότερο από χίλια (1.000) ευρώ, στις περιπτώσεις δε που υπερβαίνει το ποσό επιτρέπεται η κατάσχεση για τα χρέη προς το Δημόσιο επί του ½ του υπερβάλλοντος ποσού των χιλίων (1.000) ευρώ και μέχρι του ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ, καθώς και επί του συνόλου του υπερβάλλοντος ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ⁶, στ) ... ζ) ... 2.⁷ Καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα σε ατομικό ή κοινό λογαριασμό είναι ακατάσχετες μέχρι του ποσού των χιλίων διακοσίων πενήντα (1.250) ευρώ μηνιαίως για κάθε φυσικό πρόσωπο και σε ένα μόνο πιστωτικό ίδρυμα. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται γνωστοποίηση από το φυσικό πρόσωπο ενός μοναδικού λογαριασμού, με υποβολή δήλωσης στο ηλεκτρονικό σύστημα Φορολογικής Διοίκησης. Εφόσον υπάρχει λογαριασμός περιοδικής πίστωσης μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων, γνωστοποιείται αποκλειστικά και μόνο ο λογαριασμός αυτός. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων ορίζονται ο τρόπος υποβολής και πιστοποίησης του χρόνου της παραλαβής και τα στοιχεία της υποβαλλόμενης δήλωσης, ο τρόπος ενημέρωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων από τη Φορολογική Διοίκηση για την υποβαλλόμενη δήλωση και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου. Κάθε άλλη διάταξη,

⁴ όπως η μεν περίπτωση ε' τούτου ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την περίπτωση 8α της υποπαραγράφου Δ1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.8.2015), τα δε δύο τελευταία της παραγράφου 1 τούτου, όπως ίσχυαν, μετά την αντικατάστασή τους με την υποπαραγράφο 3 της παραγράφου Α του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/7.4.2014), ήδη καταργήθηκαν με το γ' εδάφιο της περίπτωσης 8α της υποπαραγράφου Δ1 του άρθρου 2 του ως άνω ν. 4336/2015

⁵ Τα ως άνω καταργηθέντα δύο εδάφια όριζαν τα εξής: «Δεν χωρεί κατάσχεση μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων που καταβάλλονται περιοδικά, εφόσον το ποσό αυτών μηνιαίως είναι μικρότερο των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ, στις περιπτώσεις δε που υπερβαίνει το ποσό αυτό επιτρέπεται η κατάσχεση επί του ¼ αυτών, το εναπομένον όμως ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ. Κατασχέσεις που έχουν επιβληθεί, μέχρι την προηγούμενη ημέρα ισχύος των διατάξεων αυτών, σε βάρος των οφειλετών που υπάγονται στην ανωτέρω περίπτωση, περιορίζονται ή αίρονται μετά από αίτησή τους».

⁶ Σημειωτέον ότι με τα β' και γ' εδάφια της περίπτωσης 8α της υποπαραγράφου Δ1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 ορίστηκε ότι «Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται στις κατασχέσεις που επιβάλλονται μετά την έναρξη ισχύος του, ανεξαρτήτως του χρόνου γένεσης των απαιτήσεων του Δημοσίου, καθώς και στις ήδη επιβληθείσες ενεργείς κατασχέσεις για απαιτήσεις του οφειλέτη έναντι του τρίτου που γεννώνται από την έναρξη ισχύος του. Τα δύο τελευταία εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ καταργούνται.»

⁷ όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την υποπαραγράφο 4 της παραγράφου Α του άρθρου τρίτου του πιο πάνω ν. 4254/2014, το δε α' εδάφιο αυτής ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την περίπτωση 8β της υποπαραγράφου Δ1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015

που ρυθμίζει αντίθετα προς της διατάξεις της παρούσας παραγράφου, δεν εφαρμόζεται στις κατασχέσεις που επιβάλλονται στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου.».

Άρθρο 32⁸ «1. Εάν ο τρίτος ουδέν οφείλει ή δεν οφείλει όλα τα αναφερόμενα εις το κατασχετήριο έγγραφον του Δημοσίου Ταμείου χρήματα ως και άλλα πράγματα ή δεν υποχρεούται εις άμεσον απόδοσιν αυτών, ένεκα των υφισταμένων μεταξύ αυτού και του οφειλέτου συμφωνιών ή εξ άλλου νομίμου λόγου, ο τρίτος οφείλει να δηλώση τούτο εντός οκτώ ημερών από της επιδόσεως του κατασχετηρίου. Ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων η δήλωση του προηγούμενου εδαφίου γίνεται εντός οκτώ ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου. Η προθεσμία δεν παρεκτείνεται λόγω αποστάσεως. Η δήλωση γίνεται εγγράφως δι' αναφοράς επιδομένης δια του δικαστικού κλητήρος εις τον εκδόντα το κατασχετήριο έγγραφον Διευθυντήν του Δημοσίου Ταμείου ή προφορικώς ενώπιον του Ειρηνοδίκου της κατοικίας του ή διαμονής του, όστις συντάσσει έκθεσιν εφ' απλού χάρτου ην αποστέλλει εις τον Διευθυντήν του Δημοσίου Ταμείου εντός 24 ωρών. 2. ...».

Άρθρο 33⁹ «Εάν ο τρίτος δεν προβεί σε δήλωση ή προβεί εκπρόθεσμα ή χωρίς την τήρηση του τύπου που προβλέπεται από το άρθρο 32 του παρόντος, λογίζεται οφειλέτης του Δημοσίου για το σύνολο της απαίτησης, για την οποία επιβλήθηκε η κατάσχεση, εκτός αν αυτός αποδείξει ότι δεν οφείλει στον καθ' ου ή ότι η οφειλή του είναι μικρότερη από την απαίτηση του Δημοσίου, οπότε απαλλάσσεται ή ευθύνεται μέχρι του ύψους της οφειλής του, κατά περίπτωση.».

9. Τέλος, στο άρθρο 982 ΚΠολΔ ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 982 «1. Μπορούν να κατασχεθούν: α) χρηματικές απαιτήσεις εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση κατά τρίτων μη εξαρτώμενες από αντιπαροχή ή απαιτήσεις του κατά τρίτων για μεταβίβαση της κυριότητας κινητών μη εξαρτώμενη από αντιπαροχή, β) ... 2. Εξαιρούνται από την κατάσχεση: α) ... β) ... γ) ... δ) απαιτήσεις μισθών, συντάξεων ή ασφαλιστικών παροχών, εκτός αν πρόκειται να ικανοποιηθεί απαίτηση για διατροφή που στηρίζεται στο νόμο ή σε διάταξη

⁸ όπως το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 τούτου προστέθηκε με την υποπαραγράφο 5 της παραγράφου Α του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014

⁹ όπως το άρθρο αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παρ. 1 του άρθρου 67 του πιο πάνω ν. 3842/2010

τελευταίας βούλησης ή για συνεισφορά στις ανάγκες της οικογένειας, οπότε επιτρέπεται να γίνει κατάσχεση έως το μισό, αφού ληφθούν υπόψη τα ποσά που εισπράττει ο υπόχρεος, το μέγεθος των υποχρεώσεων που του δημιουργεί ο γάμος του για αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών και ο αριθμός των δικαιούχων. ε) ... 3.¹⁰ Η εξαίρεση της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 ισχύει και όταν η καταβολή του ποσού γίνεται με κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του οφειλέτη σε πιστωτικό ίδρυμα. Η εξαίρεση ισχύει μόνο στην έκταση που ο λογαριασμός παρουσιάζει υπόλοιπο που δεν υπερβαίνει, κατά το χρονικό διάστημα από την επιβολή της κατάσχεσης έως την επόμενη ημέρα της καταβολής το ποσό της εξαιρούμενης από την κατάσχεση απαίτησης.».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

10. Από τη γραμματική και τελεολογική, αυτοτελή και συνδυαστική ερμηνεία των ως άνω διατάξεων του ΚΕΔΕ, κατά τον λόγο της εν μέρει διαχρονικής και εν μέρει σημερινής τους ισχύος, σαφώς, εκτός των άλλων, προκύπτουν (και) τα εξής: **i)** η γενόμενη με την κοινοποίηση του οικείου κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο κατάσχεση απαίτησης οφειλέτη του Δημοσίου εις χείρας τούτου (δηλ. τρίτου) συνεπάγεται την άμεση, αναγκαστική εκ του νόμου, εκχώρησή της (*cessio legis*) στο Δημόσιο, το οποίο καθίσταται εκδοχέυς αυτής και ο τρίτος λογίζεται οφειλέτης του Δημοσίου¹¹, εκτός εάν αυτός υποβάλει εμπρόθεσμη δήλωση, αρνούμενος την οφειλή του προς τον οφειλέτη του Δημοσίου¹². **ii)** Η αυτοδίκαιη και αναγκαστική αυτή εκχώρηση στο Δημόσιο (*πρβλ. παρ. 3 του άρθρου 30*), σε αντίθεση με την κοινή κατάσχεση των άρθρων 983 επ. ΚΠολΔ, όπου απαιτείται εμπρόθεσμη υποβολή καταφατικής δήλωσης από τον τρίτο και πάροδος της προβλεπόμενης προθεσμίας άσκησης ανακοπής (ΟΛΑΠ 3/93), επέρχεται από μόνη την επιβολή της κατάσχεσης που συμπίπτει χρονικώς με την επίδοση στον τρίτο του κατασχετηρίου εγγράφου¹³. **iii)** Ωστόσο, γίνεται παγίως δεκτό ότι, όταν υπάρχει απαγόρευση διάθεσης του κατασχεθέντος περιουσιακού στοιχείου, τότε, ναι μεν η πάροδος της προθεσμίας προσβολής των πράξεων εκτέλεσης με ανακοπή, για τον ως άνω λόγο, τις καθιστά τυπικά έγκυρες, πλην, όμως, στην περίπτωση αυτή

¹⁰ Η παράγραφος 3 προστέθηκε με το άρθρο 3 του ν. 3714/2008 (Α' 231)

¹¹ ΓνμδΝΣΚ 91/2014, ΓνμδΝΣΚ 384/2013, ΓνμδΝΣΚ 514/1993

¹² ΓνμδΝΣΚ 384/2013, 628/2004, ΑΠ 144/1990 ΕΕΝ 1990. 664

¹³ ΓνμδΝΣΚ 91/2014, 384/2013, 528/2008, 57, 521/2006, 501/1995

δεν δύναται να επέλθει, αφενός μεν το κατά το ουσιαστικό δίκαιο μεταβιβαστικό αποτέλεσμα της κυριότητας του ως άνω περιουσιακού στοιχείου στον υπερθεματιστή, διότι υπάρχει νόμιμος λόγος που απαγορεύει τη διάθεση του πράγματος, κατ' άρθρ. 175 ΑΚ, που καταλαμβάνει και τη διάθεση, η οποία γίνεται δυνάμει αναγκαστικής εκτέλεσης, αφετέρου δε η προβλεπόμενη στο άρθρο 30 παρ. 3 ΚΕΔΕ αναγκαστική και αυτοδίκαιη εκχώρηση της ανωτέρω κατασχεθείσας απαίτησης στο Δημόσιο¹⁴. **iii)** Συνεπώς, τα ανωτέρω, υπό στοιχ. iii', εκτιθέμενα ισχύουν και όταν οι κατασχεθείσες στα χέρια τρίτου απαιτήσεις του οφειλέτη του Δημοσίου είναι κατά νόμο ακατάσχετες (δηλ. όταν αφορούν μισθούς, συντάξεις και ασφαλιστικά βοηθήματα που καταβάλλονται περιοδικώς και μέχρι του ορίου ακατάσχετου τούτων¹⁵), οπότε συντρέχει υποχρέωση (μερικής) άρσης τούτων από τη φορολογική διοίκηση, δηλ. μέχρι του ανωτέρω ακατάσχετου ορίου, υπό τον όρο ότι ο εν λόγω οφειλέτης έχει τηρήσει ορισμένες κατωτέρω αναφερόμενες διαδικαστικές προϋποθέσεις.

11. Επίσης, κατά τα γενόμενα δεκτά και από την πάγια θέση της θεωρίας και νομολογίας, σε κατάσχεση εις χείρας τρίτου υπόκεινται και απαιτήσεις μελλοντικές και όταν είναι ενδεχόμενες, υπό αίρεση ή προθεσμία, με την απαραίτητη, όμως, προϋπόθεση ότι κατά τον χρόνο επιβολής της κατάσχεσης αυτής υφίσταται η έννομη σχέση από την οποία, ως δικαιοπαγωγική αιτία, απορρέει η ως άνω απαίτηση, αρκεί αυτή να μπορεί να προσδιοριστεί, κατ' είδος και οφειλέτη, ανεξαρτήτως εάν κατά ποσό είναι αόριστη¹⁶.

12. Σημειωτέον ότι, σύμφωνα με την επίσης πάγια νομολογία του ανωτάτου ακυρωτικού, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 1, 2 (παρ. 1), 2 και 3 του ν.δ. 1059/1971, με τις οποίες προβλέφθηκε το απόρρητο των καταθέσεων σε ελληνικές τράπεζες, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 1868/1989 και το άρθρο 25 παρ. 3 του ν. 2214/1994, δεν θεσπίζεται και το ακατάσχετο των απαιτήσεων από τις καταθέσεις

¹⁴ βλ. γνώμη πλειοψηφίας στις ΓνμδΟΛΝΣΚ 185, 191/2014, με εκεί παραπομπές σε ΟΛΑΠ 1688/1983 ΝοΒ 32.1535, ΑΠ 1647/2011 κ.α.

¹⁵ βλ. άρθρο 31 παρ. 1 περ. ε' ΚΕΔΕ, όπως σήμερα ισχύει, κατά τα παραπάνω

¹⁶ ΓνμδΝΣΚ 384/2013, με εκεί παραπομπές σε Ι. Μπρίνια «Διοικητική Εκτέλεση» εκδ. 1987 τομ. Β', σελ.498, Β. Ι. Παπαχρήστου «Η διοικητική εκτέλεση μετά τους ν. 1406/1983, 1867/1989 και 1882/1990», εκδ. 1992, σελ. 246, Απ. Γέροντα – Αθ. Ψάλτη, ό.π., σελ. 247, ΑΠ 285/1973 ΝοΒ 21. 1106, ΑΠ 255/1958 ΝοΒ 1958. 1008, ΑΠ 116/1957 ΕΕΝ 1957. 612, ΑΠ 255/1956 ΝοΒ 4. 108

αυτές, αλλά εφαρμόζεται η από τις οικείες διατάξεις σχετικά με την κατάσχεση εις χείρας τρίτου προβλεπόμενη διαδικασία, δυνάμει της οποίας παρέχεται δυνατότητα στους δανειστές του δικαιούχου λογαριασμού κατάθεσης σε τράπεζα κατάσχεσης εις χείρας της ως τρίτης και ότι η τελευταία έχει υποχρέωση να προβεί σε σχετική δήλωση, δίχως αυτό να προσκρούει στις διατάξεις περί τραπεζικού απορρήτου¹⁷.

13. Ωστόσο, υπό το φως της διάταξης του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, όπως αυτή ίσχυσε μετά τη διαδοχική τροποποίησή της, αρχικά με την παρ. 4 του άρθρου 18 του ν. 3522/2006¹⁸, με την οποία απαγορεύτηκε η εκ μέρους του Δημοσίου κατάσχεση εις χείρας τρίτων μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων που καταβάλλονται περιοδικώς, εφόσον το ποσό αυτών είναι μικρότερο των 600 ευρώ το μήνα και, στη συνέχεια, με το άρθρο 4 ν. 3714/2008, με το οποίο το ακατάσχετο αυτό όριο αυξήθηκε σε 1.000 ευρώ¹⁹, έγιναν δεκτά²⁰ με την υπ' αριθμ. 384/2013 γνωμοδότηση του παρόντος τμήματος του ΝΣΚ τα εξής: Η αναδρομική καταβολή αποδοχών σε τραπεζικό λογαριασμό πρέπει να αναχθεί σε ποσό μηνιαίας καταβολής, προκειμένου να εφαρμοστεί η προστατευτική ρήτρα περί μηνιαίως καταβαλλόμενου μισθού, σύνταξης ή βοηθήματος σε ό,τι αφορά στο ακατάσχετο αυτού και, υπό την έννοια αυτή, το πιστωτικό ίδρυμα (τράπεζα) το οποίο απέδωσε στο συγκεκριμένο καταθέτη του μόνο τα $\frac{3}{4}$ των κατασχεθέντων εκ μέρους του Δημοσίου εις χείρας της ως τρίτης χρηματικών απαιτήσεων, οφείλει να αποδώσει και το υπόλοιπο $\frac{1}{4}$ τούτων, εφόσον το συνολικώς κατασχεθέν ποσό, εφάπαξ καταβληθέν από το οικείο ασφαλιστικό ταμείο, καίτοι υπερβαίνουν το ανώτατο όριο του ακατάσχετου, αναγόμενο σε μηνιαία βάση και αφορών σε ανά μήνα καταβλητέα σύνταξη υπολείπεται του (τότε) προβλεπόμενου ακατάσχετου ορίου.

¹⁷ Γνωμ.ΝΣΚ 384/2013, με εκεί παραπομπές σε ΟΛΑΠ 19/2001, ΟΛΑΠ 358/2004, ΑΠ 1022, 1411/2011

¹⁸ που θεσπίστηκε, δια προσθέσεως νέου εδαφίου εδαφίου στο τέλος του εν λόγω άρθρου, προς τον σκοπό υπηρετήσης κοινωνικών λόγων (βλ. σελ. 13-14 της αιτιολογικής έκθεσης του ως άνω νόμου υπό το ταυτόριθμο άρθρο)

¹⁹ ύψος το οποίο κρίθηκε επιβεβλημένο, για τους ίδιους παραπάνω κοινωνικούς λόγους, για την ενίσχυση των μισθωτών και των συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα (βλ. σελ. 1 της αιτιολογικής έκθεσης του ως άνω νόμου υπό το ταυτόριθμο άρθρο)

²⁰ πριν από την εκ νέου τροποποίηση του με τις προαναφερθείσες διατάξεις των ν. 4254/2014 και 4336/2015

14. Επακολούθησαν, εκ νέου, διαδοχικές τροποποιήσεις της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, σύμφωνα τις οποίες: **α)** Αρχικά τα δύο (2) τελευταία εδάφια του εν λόγω άρθρου²¹, με τα οποία, μετά την αντικατάστασή τους με την περίπτωση 3 της παραγράφου Α του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014, αυξήθηκε το όριο του ακατάσχετου ποσού μισθών, συντάξεων ή ασφαλιστικών βοηθημάτων των οφειλετών του Δημοσίου, στα χέρια του εργοδότη τους ή των ασφαλιστικών εν γένει φορέων, από χίλια (1.000) ευρώ που μέχρι τότε ίσχυε, σε χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ μηνιαίως, αφαιρουμένων των υποχρεωτικών εισφορών. Μάλιστα, ειδικότερα προβλέφθηκε ότι, σε περίπτωση που ο μισθός, η σύνταξη ή το ασφαλιστικό βοήθημα υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ μηνιαίως, είναι επιτρεπτή η κατάσχεση τούτων, πλην, όμως, σε κάθε περίπτωση το εναπομένον ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ. Η σημαντική αυτή αύξηση κρίθηκε επιβεβλημένη για την προστασία μισθωτών και συνταξιούχων²². **β)** Επίσης, με την περίπτωση 4 της πιο πάνω παραγράφου Α του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014, προστέθηκε νέα παράγραφος (δηλ. 2) στο άρθρο αυτό, με την οποία το ως άνω ακατάσχετο όριο των 1.500 επεκτάθηκε και στις καταθέσεις φυσικών προσώπων σε πιστωτικά ιδρύματα, είτε σε ατομικό είτε σε κοινό λογαριασμό και σε ένα μόνο ίδρυμα, μέχρι του ποσού αυτού, για κάθε ένα φυσικό πρόσωπο, ώστε να διασφαλίζεται ένα αποδεκτό επίπεδο διαβίωσης για όλους τους πολίτες²³. Ωστόσο, για την εφαρμογή της νέας αυτής παραγράφου, τίθεται ως προϋπόθεση η προηγούμενη, εκ μέρους του ενδιαφερόμενου φυσικού προσώπου, υποβολή ηλεκτρονικής δήλωσης στο πληροφοριακό σύστημα της Φορολογικής Διοίκησης, με την οποία της γνωστοποιείται ένας και μοναδικός λογαριασμός, ο οποίος, στην περίπτωση της πίστωσης μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων, είναι αποκλειστικά ο μοναδικός. **γ)** Ακόμη, με το α' εδάφιο της περίπτωσης 8α της υποπαραγράφου Δ 1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, αναπροσαρμόστηκε, λόγω των μεγάλων δημοσιονομικών αναγκών της

²¹ πριν καταργηθούν με την περίπτωση 8β της υποπαραγράφου Δ 1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, κατά τα παραπάνω.

²² βλ. ταυτόσημη σκέψη στη σελ. 68 της εισηγητικής έκθεσης του νόμου αυτού επί της ως άνω παραγράφου και άρθρου τούτου

²³ βλ. ταυτόσημη σκέψη στη σελ. 68 της εισηγητικής έκθεσης του νόμου αυτού επί της ως άνω παραγράφου και άρθρου τούτου

χώρας και της εξαιρετικά δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας²⁴, το κατώτατο όριο του ακατάσχετου μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων που καταβάλλονται περιοδικώς, το οποίο προκύπτει μετά την αφαίρεση των υποχρεωτικών εισφορών, από 1.500 ευρώ σε 1.000 ευρώ. Μάλιστα, ειδικότερα προβλέφθηκε ότι επιτρέπεται η κατάσχεση των απαιτήσεων, εφόσον αυτές υπερβαίνουν το ποσό των 1.000 ευρώ, σε ποσοστό που αυξάνεται κλιμακωτά, ήτοι στο ½ επί του υπερβάλλοντος των 1.000 ευρώ και μέχρι του ποσού των 1.500 ευρώ για τις ασθενέστερες οικονομικά τάξεις και στο 100% του ποσού που υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ για τα μεγαλύτερα εισοδηματικά κλιμάκια. **δ)** Παράλληλα, με το β' εδάφιο της αυτής ως άνω περίπτωσης και υποπαραγράφου, ορίστηκε ότι οι ανωτέρω τροποποιήσεις εφαρμόζονται και επί των ενεργών κατασχέσεων, δηλ. και επί των κατασχέσεων που έχουν επιβληθεί επί των συγκεκριμένων απαιτήσεων βάσει προγενεστέρων διατάξεων, ήτοι για ποσά αυτών άνω των 1.500 ευρώ, με την επισήμανση ότι για τις απαιτήσεις που γεννώνται μετά την ισχύ των νέων διατάξεων τα αποδοτέα ποσά θα υπολογίζονται βάσει των νεώτερων αυτών διατάξεων. **ε)** Τέλος, με την περίπτωση 8β της ίδιας παραπάνω υποπαραγράφου και άρθρου, μειώθηκε στα 1.250 ευρώ το κατώτατο όριο ακατάσχετου των καταθέσεων, φυσικών προσώπων σε πιστωτικά ιδρύματα, σε ατομικό ή κοινό λογαριασμό, το οποίο ορίζεται ότι υπολογίζεται ανά μήνα, ενώ αποκλείεται σωρευτικός υπολογισμός σε χρονικά διαστήματα μεγαλύτερα του μήνα²⁵.

15. Εξάλλου, πρέπει διακριθεί από τις ως άνω εξεταζόμενες περιπτώσεις ακατάσχετου μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων περιοδικώς ανά μήνα καταβαλλομένων, όταν οι δικαιούχοι των απαιτήσεων αυτών τυγχάνουν και οφειλέτες του Δημοσίου, ως αυτοτελής κατηγορία, η προβλεπόμενη στην περίπτωση δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 982 ΚΠολΔ²⁶, η οποία αφορά κατάσχεση συντάξεων των πολιτικών υπαλλήλων και στρατιωτικών από τους ιδιώτες για απαιτήσεις από διατροφή που στηρίζεται στο νόμο ή σε διάταξη

²⁴ βλ. ταυτόσημη σκέψη στη σελ. 6 της αιτιολογικής έκθεσης του νόμου αυτού επί της ως άνω περιπτώσεως (8α), υποπαραγράφου και άρθρου τούτου

²⁵ βλ. ταυτόσημη σκέψη στη σελ. 6 της αιτιολογικής έκθεσης του νόμου αυτού επί της ως άνω υποπεριπτώσεως (8β), υποπαραγράφου και άρθρου τούτου

²⁶ με το άρθρο 3 του ν. 3714/2008 του οποίου προστέθηκε η παρ. 3, δυνάμει της οποίας επεκτάθηκε το κατωτέρω εν μέρει ακατάσχετο και σε ποσά κατατιθέμενα σε τραπεζικό λογ/σμό του οφειλέτη σε πιστωτικό ίδρυμα

τελευταίας βούλησης ή για συνεισφορά στις ανάγκες της οικογένειας μέχρι του μισού, όπου, κατ' εξαίρεση, είναι επιτρεπτή μέχρι το μισό (1/2) αυτών²⁷. Η ερμηνευτική αυτή θέση πλήρως επιβεβαιώνεται και εναρμονίζεται και με τα εκτιθέμενα στην εισηγητική έκθεση του ν. 4254/2014, η οποία, κατά την πρόσθεση της παραγράφου 2 στο άρθρο 31 του ΚΕΔΕ, θεωρεί αυτονόητο ότι, μετά την ισχύ της προτεινόμενης δι' αυτής ρύθμισης, η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 982 ΚΠολΔ, δεν μπορεί να έχει εφαρμογή στις κατά ΚΕΔΕ κατασχέσεις στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, με σκεπτικό ότι η εν λόγω ρύθμιση, αφενός μεν είναι ειδικότερη εκείνης και την αποκλείει, αφετέρου διότι δι' αυτής παρέχει μεγαλύτερη και διαρκή προστασία στον οφειλέτη, μέχρι του προτεινόμενου ορίου και όχι χρονικά περιορισμένη, όπως στην περίπτωση του άρθρου 982 ΚΠολΔ²⁸.

16. Στην προκειμένη περίπτωση, ενόψει του ως άνω διδόμενου ιστορικού, σε συνδυασμό και με τα ανωτέρω ερμηνευτικώς γενόμενα δεκτά, από την επισκόπηση του συνόλου των πιο πάνω νομοθετικών παρεμβάσεων επί του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, που έλαβαν χώρα μετά την έκδοση της ΓνμδΝΣΚ 384/2013, σαφώς προκύπτει ότι δεν αναιρέθηκε ο κεντρικός σκοπός (ratio), για τον οποίο νομοθετήθηκε αρχικά το ακατάσχετο όριο των συγκεκριμένων απαιτήσεων, ο οποίος σαφώς συνίστατο στην για προφανείς κοινωνικούς λόγους προστασία μισθωτών και συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα. Απλώς, ανάλογα με τις εκάστοτε επικρατούσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, διαφοροποιήθηκε κατά την ελεύθερη εκτίμηση και επιλογή του νομοθέτη το ύψος του συγκεκριμένου ορίου, δια σχετικών κλιμακωτών (παρ. 1) ή εφάπαξ (παρ. 2) αναπροσαρμογών (αυξομειώσεων), δίχως να θίγεται η προστατευτική ρήτρα του ακατάσχετου ορίου των μηνιαίως καταβαλλόμενων ως άνω απαιτήσεων, εκ μόνου του λόγου ότι με την παράγραφο 2 του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, η οποία προστέθηκε με την περίπτωση 4 της παραγράφου Α του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014²⁹, κατά τα παραπάνω, προβλέφθηκε πλέον ρητώς και ειδικώς ακατάσχετο όριο και στις καταθέσεις φυσικών προσώπων, υπό τις εκεί αναφερόμενες διαδικαστικές

²⁷ Γνμδ ΝΣΚ 384/2013, πρβλ. ΓνμδΝΣΚ 324/2003

²⁸ βλ. ταυτόσημη σκέψη στη σελ. 68 της εισηγητικής έκθεσης του νόμου αυτού επί της ως άνω παραγράφου και άρθρου τούτου

²⁹ η οποία δεν εθίγη από τη νεότερη παρέμβαση του ν. 4336/2015, παρά μόνο στο σκέλος της αναπροσαρμογής του ακατάσχετου ορίου

προϋποθέσεις. Δηλαδή, της προηγούμενης, εκ μέρους του δικαιούχου της ως άνω προστασίας, ηλεκτρονικής υποβολής δήλωσης γνωστοποίησης για την ύπαρξη ενός μοναδικού και αποκλειστικού λογαριασμού περιοδικής πίστωσης μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων.

17. Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή δεν μπορεί να στηριχθεί στα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 31 περί μη εφαρμογής κάθε άλλης διάταξης που ρυθμίζει αντίθετα προς τις διατάξεις της εν λόγω παραγράφου επί των επιβαλλόμενων στα χέρια των ιδρυμάτων κατασχέσεων. Και τούτο, διότι από τη γραμματική και τελεολογική ερμηνεία του εδαφίου τούτου, αυτοτελώς και συνδυαστικώς ερμηνευόμενο προς τις λοιπές ως άνω διατάξεις του άρθρου 31, στο οποίο αυτό συστηματικά εντάσσεται, σαφώς προκύπτει ότι πρόθεση του νομοθέτη του ν. 4254/2014, με την οποία προστέθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου 31, ήταν να καταργηθεί η μέχρι τότε, καθ' ερμηνεία των οριζόμενων στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, εφαρμοζόμενη διαδικασία κατασχέσεως απαιτήσεων στα χέρια των πιστωτικών ιδρυμάτων, ως τρίτων, δίχως να έχουν τηρηθεί οι ως άνω διαδικαστικές προϋποθέσεις. Και πάντως σκοπός του νομοθέτη δεν ήταν ν' αποκλείσει τα ερμηνευτικώς γενόμενα δεκτά με τη ΓνμδΝΣΚ 384/2013 επί της μέχρι τότε ισχύουσας διάταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 31 περί της προστατευτικής ρήτρας της μηνιαίως καταβαλλόμενης σύνταξης, το ακατάσχετο όριο του οποίου επεκτάθηκε πλέον και ρητώς με την παράγραφο 2 και στις κατασχέσεις των τραπεζικών καταθέσεων. Υπό την έννοια αυτή, το διαζευκτικώς τιθέμενο από την ερωτώσα υπηρεσία α' ερώτημα, δηλ. ως προς το ότι για την εφαρμογή ή μη της προστατευτικής ρήτρας μηνιαίως καταβαλλόμενης σύνταξης, ισχύουν αναλόγως και διαζευκτικώς, είτε οι διατάξεις της παραγράφου 1 είτε της παραγράφου 2 του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, ερείδεται σε εσφαλμένη νομική βάση. Κι' αυτό, γιατί η ρητή και ειδική πλέον καθιέρωση του ακατάσχετου ορίου και στις τραπεζικές καταθέσεις, υπό τις προεκτεθείσες διακρίσεις και προϋποθέσεις, δι' επεκτάσεως του εν λόγω ορίου που τότε ανερχόταν στο ύψος των 1.500 ευρώ και ίσχυε για τις εν γένει απαιτήσεις στα χέρια τρίτων με την περίπτωση 4 της παραγράφου Α του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014, με την οποία προστέθηκε παράγραφος 2 στο πιο πάνω άρθρο 31,

προδήλως αποτελεί πλέον μεταγενέστερη και ειδικότερη ρύθμιση, σε σχέση με τα γινόμενα δεκτά καθ' ερμηνεία της παραγράφου 1, κατισχύουσα αυτής.

18. Πρόσθετο επιχείρημα υπέρ της ανωτέρω ερμηνευτικής θέσης της πιο πάνω γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους αντλείται και από τα αναφερόμενα στην εισηγητική και αιτιολογική έκθεση των νόμων 4254/2014 και 4336/2015, αντιστοίχως, όπου η με τις προαναφερθείσες διατάξεις του ως άνω πρώτου νόμου ρητή και ειδική πλέον καθιέρωση του ακατάσχετου ορίου και στις τραπεζικές καταθέσεις έγινε δια επεκτάσεως του εν λόγω ορίου που τότε ανερχόταν στο ύψος των 1.500 ευρώ και ίσχυε για τις εν γένει απαιτήσεις στα χέρια τρίτων της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ³⁰, ενώ με τις πιο πάνω διατάξεις του δεύτερου νόμου, με το οποίο μειώθηκε στα 1.250 ευρώ το κατώτατο όριο ακατάσχετου των καταθέσεων των φυσικών προσώπων σε πιστωτικά ιδρύματα, γίνεται σαφής μνεία περί του ότι το όριο αυτό *«ρητά ορίζεται ότι υπολογίζεται ανά μήνα, ενώ αποκλείεται σωρευτικός υπολογισμός αυτού σε χρονικά διαστήματα μεγαλύτερα του μήνα....»*³¹.

19. Τέλος, σε ό,τι αφορά τον διατυπωμένο στο β' ερώτημα προβληματισμό της υπηρεσίας, ενόψει της άνω διδόμενης απάντησης στο α' ερώτημα, σχετικά με το για πόσο χρονικό διάστημα θα ισχύει το ακατάσχετο του κατατεθέντος ποσού, αυτός τίθεται επί εσφαλμένης νομικής προϋπόθεσης, καθόσον, ελλείψει περί του αντιθέτου ειδικής διάταξης, από πουθενά δεν προκύπτει ότι, πέραν του ορίου ακατάσχετου των 1.250 ευρώ το μήνα, έχει τεθεί και άλλος περιορισμός και δη χρονικός ή συνδεδόμενος με εισοδηματικά ή άλλα κριτήρια³², δυνάμει των οποίων

³⁰ βλ. διατύπωση στη σελ. 68 της εισηγητικής έκθεσης του νόμου αυτού επί της περίπτωσης 4 της παραγράφου Α και άρθρου τρίτου τούτου, όπου γίνεται επιλέξει αναφορά στο ότι «... το ακατάσχετο των 1.500 ευρώ **εκτείνεται** και στις καταθέσεις των φυσικών προσώπων σε πιστωτικά ιδρύματα ...»

³¹ βλ. πανομοιότυπη διατύπωση στη σελίδα 6 της αιτιολογικής έκθεσης του νόμου αυτού επί της υποπαραγράφου 4 και άρθρου 2 τούτου, κατά τα παραπάνω.

³² πρβλ. όμως γνώμη μειοψηφίας στην ως άνω ΓνμδΝΣΚ 120/2015 επί του εκεί τιθέμενου α' ερωτήματος, κατά την οποία δεν ισχύει το ακατάσχετο και μη συμψηφιστέο, προκειμένου για χρηματικά ποσά που επιδικάζονται με δικαστικές αποφάσεις σε κατηγορία υπαλλήλων για την οικονομική τους αναβάθμιση και εξομοίωση, με βάση την αρχή της ισότητας, με το σκεπτικό ότι τα εν λόγω χρηματικά ποσά, ως αναγόμενα σε παρελθόντα έτη, δεν υπηρετούν πλέον, εκ των πραγμάτων, το σκοπό του μισθού, καθόσον δεν έχουν τα χαρακτηριστικά του, με την έννοια της παροχής που εξασφαλίζει τα μέσα επιβίωσης του μισθωτού και της οικογένειάς του και άρα μη υπαγομένων στην έννοια του προστατευόμενου και μη συμψηφιστέου «μισθού», οπότε, κατά την γνώμη αυτή, επιτρέπεται στη συγκεκριμένη υπόθεση ο αυτεπάγγελτος συμψηφισμός αυτών από το Δημόσιο

το ως άνω όριο ακατάσχετου να εξαρτάται: Είτε από το τυχαίο και συμπτωματικό γεγονός, για το οποίο δεν υπέχει οποιαδήποτε ευθύνη ο δικαιούχος, όπως αν τα οφειλόμενα από τα οικεία ασφαλιστικά ταμεία ποσά σύνταξης καταβάλλονται απ' αυτά ευθύς εξαρχής κανονικά, τακτικά και περιοδικά ανά μήνα ή παρίσταται ανάγκη να καταβληθούν εφάπαξ λόγω καθυστερημένης και μη εμπρόθεσμης μηνιαίας καταβολής στους δικαιούχους τούτων (βλ. ΓνμδΝΣΚ 384/2013), η οποία (καθυστέρηση) οφείλεται σε οποιαδήποτε ολιγωρία ή αδυναμία της διοίκησης για την εμπρόθεσμη καταβολή τούτων³³. Είτε από αλυσιτελείς και απρόσφορους ισχυρισμούς, όπως ότι τούτο (ακατάσχετο) αίρεται, μετά την πάροδο ορισμένου και δη απροσδιόριστου στο νόμο χρονικού διαστήματος λόγω αδράνειας του καταθέτη να προχωρήσει σε αναλήψεις ποσών από τον εν λόγω λογαριασμό, παρόλο που, σαφής πρόθεση του νομοθέτη του ν. 4254/2014 ήταν να μην εφαρμοστεί η παράγραφος 3 του άρθρου 982 ΚΠολΔ. Και τούτο, διότι, όπως προελέχθη, με τη ρύθμιση αυτή, αφενός μεν παρέχεται μεγαλύτερη και διαρκέστερη προστασία στον οφειλέτη, μέχρι του μηνιαίου ορίου ακατάσχετου αρχικά των 1.500 και ήδη 1.250 ευρώ και όχι χρονικά περιορισμένη, όπως στην περίπτωση του άρθρου 982 ΚΠολΔ, αφετέρου δε ο υπολογισμός τούτου (δηλ. του ακατάσχετου ορίου) γίνεται πάντοτε σε μηνιαία βάση, εφόσον, κατά τη ratio του νόμου, αποκλείεται η σωρευτική αναγωγή του σε χρονικά διαστήματα μεγαλύτερα του μήνα, κατά τα παραπάνω.

Απάντηση

20. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί των τεθέντων ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδοτεί ομόφωνα, ως εξής:

α) Επί του α' ερωτήματος ότι, η ΕΤΕ υποχρεούται να αναγάγει το σύνολο των ποσών αυτών σε μηνιαία καταβολή και να εφαρμόσει την προστατευτική ρήτρα περί μηνιαίως καταβαλλόμενης σύνταξης σε ό,τι αφορά το ακατάσχετο αυτής, κατά τα οριζόμενα στο πρώτο (α') εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, όπως αυτή προστέθηκε με την περίπτωση 4 της παραγράφου Α του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014 και το όριο τούτου (ακατάσχετου) ίσχυε, ανερχόμενο τότε στο ύψος των 1.500 ευρώ το μήνα, ενόψει του χρόνου γένεσης των επίμαχων απαιτήσεων, δηλαδή πριν από την αντικατάσταση του α' εδαφίου

³³ πρβλ. γνώμη πλειοψηφίας στην ΓνμδΝΣΚ 120/2015, ό.π.

αυτής, με την περίπτωση 8β της υποπαραγράφου Δ1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, υπό τον όρο ότι: **ι)** έχει τηρηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία της, εκ μέρους του δικαιούχου της ως άνω προστασίας, ηλεκτρονικής υποβολής δήλωσης γνωστοποίησης για την ύπαρξη ενός μοναδικού και αποκλειστικού λογαριασμού περιοδικής πίστωσης μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων και **ιι)** έχει προηγηθεί η (μερική) άρση των ως άνω επιβληθεισών κατασχέσεων μέχρι του ανωτέρω ακατάσχετου ορίου, δίχως η υποχρέωση αυτή να αναιρείται από τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο της ως άνω προστεθείσης παραγράφου 2 του άρθρου 31. **β)** Επί του β' ερωτήματος ότι δεν προκύπτει χρονικός περιορισμός εντός του οποίου πρέπει να αναληφθούν από τον καταθέτη και οφειλέτη του Δημοσίου οι ως άνω καταλαμβανόμενες από το όριο ακατάσχετου απαιτήσεις του επί των τραπεζικών καταθέσεων.-

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 26 - 2 - 2016

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Χαρλαύτης

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Γεώργιος Α. Βαμβακίδης

Νομικός Σύμβουλος